

Jozef Goossenaerts.
Stichter en redactiesecretaris
van 1935 tot 1963.

Een herinnering aan Jozef Goossenaerts

De geschiedenis van *Wetenschappelijke Tijdingen* wordt in de eerste plaats geschreven met de *g* van (Jozef) Goossenaerts, geboren in Wuustwezel op 25 februari 1882 en overleden in Astene op 6 december 1963.

Goossenaerts studeerde Germaanse filologie aan de Rijksuniversiteit van Gent. Hij zou zijn leven lang bezig zijn met taal en wetenschap, een belangstelling die hij beschouwde als een hefboom voor de dwingende emancipatie van het Vlaamse volk. Als intellectueel die beantwoordde aan de geest van zijn tijd – en dus ook aan de geest van de Vlaamse beweging van die tijd –, beschouwde hij dat engagement als een verheven opdracht. Als een zending. Hij beoefende zijn engagement overigens op diverse terreinen: als leraar, als onderzoeker, als inspirator en organisator van wetenschappelijke fora.

Hoe belangrijk wetenschap en taal ook waren voor Goossenaerts, hij beschouwde zijn zending als een veel ruimer gegeven. In de eerste plaats omdat hij oordeelde dat hij een “praktische” Vlaamsgezinde hoorde te zijn. “*Wat edel is moet per slot van rekening praktisch zijn*”, luidde zijn oordeel.¹ En mede daardoor werd hij een duizendkunstenaar, iemand die stichtte – of liet stichten – wat hij meende dat de Vlaamse emancipatie morgen en overmorgen zou nodig hebben. Dringend en dwingend.

Drive zou men dat in het hedendaagse jargon noemen. De Vlaams-geëngageerde historicus-publicist Arthur de Bruyne zou het ooit treffend verwoorden toen hij Goossenaerts typeerde als een man “*die [zelfs in zijn hoge ouderdom nog] iemand bij de arm nam, met hem wandelde, vol geestdrift en vuur praatte over...het vele werk dat hij nog te doen had en dat hij zijn vrienden zou opleggen*”.²

Goossenaerts was betrokken bij talrijke Vlaamse initiatieven, als stichter, als inspirator, als raadsman. De lijst is indrukwekkend, ofschoon hij misschien zelfs beperkend is: Bormsfonds, Comité voor Recht en Naastenliefde, IJzerbedevaart, Nationaal Vlaams Verbond, Sint-Pietersbanden, Taalgrensactie, Verbond VOS, Vereniging voor Wetenschap, Vlaams Economisch Verbond, Vlaamse Ingenieurs-

1. Rede van Frans-Jos Verdoodt, *De figuur Goossenaerts in de Vlaams-nationale beweging nu en morgen*, Aalter 9 september 1989.

2. M. HANOT e.a., *Dr. J. Goossenaerts. 1882-1963*, Gent, 1973, p. 13.

vereniging, Vlaamse Toeristenbond, Vlaamse Wetenschappelijke Congressen, VNV, Vlaams Volkstoneel, *Wetenschappelijke Tijdingen*...

Dankzij de nagelaten papieren van Jozef Goossenaerts beschikken wij over tenminste één belangrijke parameter om het actieve leven van deze duizendkunstenaar te situeren, nl. de omvang van die nagelaten papieren.

Het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven (AMVC) in Antwerpen bewaart ruim 36.000 brieven van en aan Goossenaerts. Bijna 13.000 brieven zijn van de hand van Goossenaerts zelf, die schriftelijke contacten onderhield met 2.578 respondenten. Daarnaast worden in het Archief en Documentatiecentrum voor het Vlaams-nationalisme (ADVNI) in Antwerpen eveneens talrijke brieven, notities en notulen bewaard van en over Goossenaerts. En tenslotte zijn er ook de tientallen jaargangen van *Wetenschappelijke Tijdingen*.

Samen met de Wetenschappelijke Congressen en de Vereniging voor Wetenschap, vormt *Wetenschappelijke Tijdingen* ongetwijfeld het magnum opus van Jozef Goossenaerts. Maar daarover leest u meer elders in dit blad, ondermeer in de omstandige bijdrage van Guy Leemans.

Jozef Goossenaerts is ongetwijfeld een van de belangrijke protagonisten van de Vlaamse beweging tijdens de eerste helft van de Twintigste Eeuw. Het is opvallend dat rond zijn leven en werk nooit een echte mythe werd opgebouwd, wellicht omdat zijn persoonlijkheidsstructuur daar geen aanleiding toe gaf.

Die vaststelling verrijkt het erbetoon dat ik hem hierbij wil brengen.

FRANS-JOS VERDOODT
REDACTIESECRETARIS WETENSCHAPPELIJKE TIJDINGEN